

[Niels Frederiksen.]

Den, der vil gøre sig den Ulejlighed at sætte sig ind i Lovforslagets Bestemmelser og Lovforslagets Retsvirkning overfor den enkelte, vil komme til det Resultat, som enhver Jurist vil give mig Ret i, at hvis man ændrer Retsdokumenterne for en Statshusmand derhen, at han i Stedet for en Rentebyrde, der er udregnet efter Gennemsnittet af de sidste 5 Aars Kurser for Kreditforeningsobligationer, faar en Rentebyrde udregnet efter en Gennemsnitspris paa Landbrugsprodukter, som er udtrykt i hans Retsdokumenter, da er der intet forstandigt Menneske, som har Begreb om den Slags Ting, der finder paa, at Manden derved er blevet gjort til Forpagter eller Fæster. Det er den Slags Ting, man blot skal bruge for at forvirre Begreberne hos de Mennesker, man tilsigter at give en Haandsrækning gennem Lovforslaget.

Jeg vil for mit Vedkommende nødig paatage mig det Ansvar at sige til de paagældende, man søger at hjælpe ved det foreliggende Lovforslag: Hvis du gaar ind paa dette, bliver du en anden Klasses Statshusmand, saa er du Forpagter eller Statsfæster, før var du Ejer. Dette er saa urigtigt, som det kan være. Det maa enten bero paa, at man tilsigter at fremkalde Begrebsforvirring, eller paa Mangel af Forstaaelse af, hvad der foregaar.

Dette Spørgsmaal blev stærkt debatteret indenfor Landbokommissionen, og samtlige Jurister indenfor Landbokommissionen gav den af mig udtrykte Opfattelse af Statshusmændens retslige Stilling fuldkommen Medhold. Og enhver, der vil gøre sig den Ulejlighed at tænke over det, maa give mig Ret, hvis han da evner at forstaa, hvad der foregaar, og derfor er jeg imod, at man nu prøver paa at starte et Slagord som Modstand mod en Realitetsbehandling i Lovforslags Form af den foreliggende vanskelige Situation.

Det, der foregaar her, er dette, at man giver samtlige Debitorer, som Staten har faaet gennem Aarene, et Tilbud, der gaar ud paa, at de kan faa deres Renteobligationer ændret saaledes, at de tilpasses efter Landbrugets skiftende Arbejdsvilkaar, hvorved det gøres muligt for de paagældende at slippe igennem de trange Tider, hvorimod de ikke i de gode Tider vil være i Stand til at spekulere med deres Ejendom.

Dette Lovforslag vil jeg gerne give min bedste anbefaling ud fra den Erfaring, jeg gennem mange Aar har indhentet ved at gennemse Vilkaarene for samtlige Ejendomshandler, der er sket

indenfor Statshusmandsbrugene. Jeg har derved været i Stand til at se, hvilke Bevægelser der er foregaaet indenfor Om sætningen af disse Brug i de skiftende Tider. Jeg vil ogsaa gerne anbefale det af den Grund, at jeg har den Opfattelse, at det, vi har lært under Landbrugskrisens haarde Vilkaar, er dette, at det danske Landbrug vil være bedst tjent med i stærkest mulig Udstrækning at faa sine aarlige Afgifter til det offentlige og til Pengemarkedet bestemt af de Konjunkturforhold, hvorunder det arbejder.

Den strenge Lære, som Landbruget i Øjeblikket er inde under, er den, at hvis man fortrøster sig til, at ens Gældsbyrde ligger i højere og højere Grad og i stærkere og stærkere Omfang fast efter en under en særlig Tilstand indgaaet Forrentningsforpligtelse, skaber man en Usikkerhed i Landbruget, der truer med Ruin, og da knuser og knægter man Dygtigheden hos den enkelte, fordi man i mange Tilfælde fører ham ud i Haabløshed. Og for mig staaer det saa skærende klart, at det værste, der kan ske den dygtige Landbruger, er, at hans Gældsbyrde gør ham Stillingen haabløs, og Henstandslovgivning og Effergivenhed og Humanitet fra Kreditors Side er vel nødvendig og prisværdig i en vanskelig Tid og har endnu til Dato hjulpet mange til at undgaa Tvangsauktionen, men det nytter intet at tro, at den Fremgangsmaade kan redde den middeldygtige Mand under de nuværende Vilkaar i det lange Løb.

Dette Lovforslag søger at skabe en Tilpasning for de Debitorer, der under de nuværende vanskelige Forhold derved kan blive i Stand til at give enhver sit. Oppositionspartiernes Ordførere fremhæver som Begrundelse for deres Modstand mod Lovforslaget, at det er ikke tilstrækkeligt; det er betænkeligt, fordi det ikke angaar de andre Husmænd og Landmænd i Danmark. Dette er for saa vidt rigtigt, men det skader ingen af de andre, og det gør een Ting — det vil jeg gentage —, det viser i hvert Fald fra Statens Kreditforening Vej frem til en Tilpasning af Rentebyrden, saaledes at det maaske er muligt gennem Tiderne at faa paavirket de private Kreditinstitutioner og faa gennemført en Ordning, hvorved de kan tage denne Idé op og realisere den.

Jeg ser, at det ærede Medlem Hr. Krag bliver meget betænkelig ved min sidste Bemærkning, men jeg er nu af den Opfattelse, at Forholdene i Landbruget paa dette Omraade er af en saadan Beskaffenhed, at man maa se Sagen i Øjnene og forstaa Gældsbyrdens forfærdelige Førsteret for Titusinder